

یکی از مهم ترین قراردادهایی که ایران پس از برجام توانست با شرکت های بزرگ اروپایی و آمریکایی به امضا برساند، قرارداد خرید ۰۸ فروند هواپیمای بوئینگ در تایپ های مختلف توسط شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی (هما) از این غول هواپیماساز آمریکایی بود که اداره کنترل دارایی های خارجی وزارت خزانه داری این کشور (اوفک) نیز در دوره ریاست جمهوری اوباما، با این قرارداد موافقت کرد.

اما یک سال پس از روی کار آمدن دونالد ترامپ و پس از اعلام خروج یک طرفه این کشور از برجام، شرکت بوئینگ نیز اعلام کرد هیچ هواپیمایی به ایران تحویل نخواهد داد.

آخوندی: از ظرفیت های قانونی قرارداد استفاده می کنیم!

عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی دیروز در حاشیه راهپیمایی روز قدس در واکنش به این اظهار نظر مقامات بوئینگ اعلام کرد: وزارت راه و شهرسازی از همه ظرفیت های حقوقی و قانونی موجود در قرارداد استفاده خواهد کرد.

وی امروز نیز در یادداشتی که به مناسبت روز قدس در کانال تلگرامی اش منتشر کرده، اعلام کرد: ایران از همه ظرفیت های حقوقی و قانونی خود در قرارداد برجام استفاده می کند.

اگرچه قرارداد برجام محرمانه است، اما بسیاری از کارشناسان این اظهارات وزیر راه را به معنای احتمال شکایت از شرکت بوئینگ در محاکم بین المللی و اخذ خسارت به دلیل این اقدام شرکت هواپیماسازی بوئینگ برآورد کرده اند.

آیا آخوندی می خواهد از افکار عمومی زمان بخرد؟

با این حال برخی از حقوقدانان بین الملل از این اظهارات آخوندی به نوعی برداشت عوام فریبی کرده و معتقدند وی تلاش دارد تا با استفاده از این نوع ادبیات، از افکار عمومی زمان بخرد.

گفتنی است در نخستین سال امضای قرارداد ایران ایر و بوئینگ، این شرکت یک فروند از هواپیماهای مرجوعی و سفارشی ترکیش ایر را که به دلیل ناتوانی مالی، این شرکت هواپیمایی ترکیه از تحویل آن امتناع کرده بود را به هما پیشنهاد داد، اما ایران با بررسی امکانات این هواپیما به بوئینگ اعلام کرد نیازی به آن ندارد و مجدداً خود شرکت ترکیش ایر این یک فروند را از بوئینگ دریافت کرد.

فخریه: باید از وزیر راه اجازه بگیرم تا جزئیات را بگویم

اصغر فخریه کاشان مشاور وزیر راه و شهرسازی در امور بین الملل و مسئول گروه خرید هواپیما از شرکت های هواپیماسازی اروپایی و

آمریکایی در دوره پسابرجام که در حال حاضر در خارج از کشور به سر می برد درباره جزئیات مندرج در قرارداد ایران ایر و بوئینگ و احتمال شکایت از این شرکت اظهار داشت: من باید با وزیر صحبت کنم تا وی اجازه بدهد که آیا امکان بیان جزئیات وجود دارد یا خیر.

منظری: امکان اخذ خسارت از بوئینگ وجود ندارد

علیرضا منظری معاون اسبق هوانوردی و امور بین الملل سازمان هواپیمایی کشوری درباره وجود امکان برای ادعای خسارت از بوئینگ و شکایت ایران ایر از این شرکت آمریکایی در محاکم بین المللی، بیان داشت: هنوز به صورت رسمی اعلام نشده است که آیا توافقی که میان ایران ایر و بوئینگ به امضا رسید، یک قرارداد رسمی تجاری بوده یا یک تفاهم نامه داخلی میان دو شرکت؛ اگر فرض بگیریم که یک قرارداد تجاری رسمی بوده، قاعدتا مفادی از این قرارداد به موضوعات حقوقی و دعوای اینچنینی اختصاص دارد.

وجود بند فورس ماژور در قرارداد، عامل تبرئه کننده بوئینگ

وی ادامه داد: بند «فورس ماژور» در قراردادهای تجاری رسمی بین المللی درج می شود که البته هنوز اعلام نشده است که آیا در در قرارداد هما و بوئینگ هم این بند آمده یا نه؛ اما با فرض درج این ماده در قرارداد مذکور، عنوان می دارد که اگر اتفاقات غیر قابل پیش بینی اتفاق بیفتد، این قرارداد خود به خود فسخ می شود.

نماینده سابق ایران در سازمان جهانی هوانوردی (ایکائو - وابسته به سازمان ملل) اظهار داشت: معمولا یکی از مواردی که در فورس ماژور ذکر می شود، اقدامات یا تصمیماتی است که دولت ها انجام می دهند یا اتخاذ می کنند که امکان اجرای قرارداد را سلب می کند و این اقدامات و تصمیم گیری ها خارج از اراده شرکت های منعقدکننده قرارداد است.

این کارشناس ارشد حقوق هوانوردی بین المللی افزود: با توجه به تصمیم اخیر دولت آمریکا که اثر غیر ارادی بر اجرای قرارداد از سوی بوئینگ دارد، طبیعتا شرکت بوئینگ به عنوان فروشنده هواپیما به ایران می تواند به استناد این ماده قرارداد را فسخ کند.

وی تأکید کرد: با توجه به مصاحبه های فخریه کاشان، به نظر نمی رسد که مورد جدیدی در قرارداد گنجانده شده باشد که بر فرض فعل یا اقدام دولت نتواند بر قرارداد اثرگذار باشد.

محاکم بین المللی به سود بوئینگ حکم می دهند

به گفته منظری، در صورتی که ایران به محاکم بین المللی هم شکایت کند، اگر این بند در قرارداد وجود داشته باشد، معمولا دادگاه فعل یا اقدام دولت (امریکا) را که اثر نامطلوب غیر ارادی بر قرارداد دو شرکت دارد را به رسمیت شناخته و شرکت فسخ کننده را محکوم نمی کند.

وی با اشاره به مصاحبه های فخریه کاشان که اعلام کرده بود ایران هیچ گونه پیش پرداختی به بوئینگ نداده، تصریح کرد: اگر ایران پولی به عناوین مختلف مانند پیش پرداخت یا قسط اولیه یا موارد مشابه مانند انتخاب فاینانسر داده بود، می توانست اصل پول و سود آن با نرخ های رایج بین المللی را بازپس بگیرد که این اتفاق نیز رخ نداده است و ما امکان اعلام هیچ نوع ادعای مالی علیه بوئینگ را نداریم.

قرارداد هیچ ظرفیت قانونی برای جریمه بوئینگ ندارد

معاون اسبق سازمان هواپیمایی کشوری درباره اظهار نظر وزیر راه و شهرسازی خاطرنشان کرد: آقای آخوندی یک مقام سیاسی است و از اظهاراتش نیز برداشت سیاسی می شود وقتی می گوید از ظرفیت های قانونی قرارداد استفاده می کنیم، معلوم نیست با توجه به کلی گویی وی، آیا فقط قرارداد هما با بوئینگ را مد نظر دارد یا قرارداد ایرباس را هم در نظر داشته است؛ اما به نظر می رسد استفاده از ظرفیت های قانونی قرارداد هما با بوئینگ منتفی است.

منبع: [خبرگزاری مهر](#)